

Kuvataideopettajat ry:n lausunto perusopetuksen opetussuunnitelman perusteluonnoksesta Opetushallitukselle

Opetussuunnitelman perusteet, luvut 1-12

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Luonnoksessa todetaan:

“Arvokasvatuksen merkitys korostuu maailmassa, jossa tiedonvälitys, globaalit tietoverkot, sosiaalinen media ja vertaissuhteet muokkaavat lasten ja nuorten arvomaailmaa.”

Nuoret ovat yhä enemmän median vaikuttamiskeinojen kohteena ja suuri osa median viestintäkeinoista on luonteeltaan audiovisuaalista. Perusopetuksen suunnittelussa tulee ottaa huomioon, että nuoret ovat yhä enemmän vapaa-ajalla tapahtuvan ideologisen ja kaupallisen vaikuttamisen kohteena esimerkiksi tietokonepelien, liikkuvan kuvan ja mainosten kautta.

Perusopetuksen tehtävänä on kasvattaa **audiovisuaalista viestintää** ymmärättäviä ja viestintään kykeneviä kansalaisia. Kiinteä osa arvokasvatusta on siis kuvan- ja medianlukutaito, mitä perustelee perusopetuksen opetussuunnitelmassa painotettu yhdenvertaisuuden tavoite ja tavoite ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä.

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen - Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Kulttuurilla on merkittävä tehtävä ihmisen hyvinvoinnin rakentumisessa. **Kulttuurin hyvinvointia tukeva vaikutus** on laajasti tutkittu ja tunnustettu.

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen - Monilukutaito (L4)

Tämä luku on kokonaisuudessaan tärkeä ja hyvin muotoiltu. Toivomme kuitenkin, että luvussa otetaan huomioon myös **esteettinen näkökulma**: nuoret lukevat ja arvottavat ilmiöitä myös esteettisin perustein. Monilukutaito liittyy siis kiinteästi myös esteettisen taidon kehittymiseen ja taiteelliseen ilmaisuun.

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen - Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Toivomme, että tähän lukuun tavoitteeksi kirjataan tieto- ja viestintäteknologian roolin ymmärtäminen vaikuttamiskeinona. **Mediakriittinen tieto- ja viestintäteknologian** käyttö on välttämätön tulevaisuuden taito.

OPS-perusteet luku 13 vuosiluokat 1-2, luku 14 vuosiluokat 3-6, luku 15 vuosiluokat 7-9. Kuvataide.

Oppiaineen tehtävän määrittely on kattava.

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvissä keskeisissä sisältöalueissa ei tule näkyviin eri luokkatasojen välillä **oppiaineen kumulatiivisuutta**. Luonnoksessa sisällöt ovat lähes samat ensimmäisestä

luokasta yhdeksänteen. Eri luokkatasoilla opettavien sisältöjen tulee olla kutakin ikäkauden kehitystä tukevaa ja vuosi vuodelta etenevää.

Perusteissa tulee kuvataiteen osalta määritellä konkreettisemmalla tasolla asioita, jotka ovat kuvataiteelle erityisiä. Nyt luonnoksen yleisellä tasolla liikkuva ilmaisumuoto jättää liian avoimeksi mitä asioita on tarkoitus oppia. Pelkäämme, että tällaisenaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet eivät ole riittävä **työkalu paikallisen opetussuunnitelman rakentamiseen**. Pohdimme järjestössämme, onko nykyisessä muotoilussa vaarana se, että koulukohtaiseen opetussuunnitelmaan tulee määriteltyä kuvataiteen opetussisällöiksi pinnallisia ja epäolennaisia taitoja?

Opetuksen tavoitteet on jaoteltu mielekkäästi. Pyytäisimme kuitenkin kiinnittämään huomiota kohtiin T8 ja T9, jotka eivät mielestämme juuri eroa toisistaan.

Lausunnon keskeisin sisältö

Opetussuunnitelman perusteluonnoksessa kuvataiteen osalta keskeiset käsitteet jätetään avaamatta. Opetussuunnitelma rakentuu pitkälti kuvakulttuuri-käsitteen ympärille, mutta käsitettä ei avata millään lailla. Kuvataideopettajat ry. on huolissaan metatekstin vaikeaselkoisuudesta.

Opetussuunnitelman perusteluonnoksessa opetussisällöissä korostuu liiaksi teoreettisuus. Visuaalisten taitojen sijaan painottuvat kulttuurintutkimus, analysointitaidot, globaalinen toimijuus ja itsereflektointi. Teoreettisuus näkyy esimerkiksi oppilaan oppimisen arvioinnissa kuvataiteessa vuosiluokilla 7-9, jossa taitojen sijaan korostetaan tutkimista, tarkastelua, arvottamista ja toimijuutta (päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle arvosanalle 8 s. 186–187). Arvosanan kahdeksan osaamisen tavoitteet ovat liian vaativia, kun päättöarviointi tapahtuu 7. luokalla, jolloin aineenopettajan antamaa opetusta oppilas on saanut vain yhden vuoden ajan.

Kuvataideopettajat ry. on huolissaan kuvataiteen opetussuunnitelman yleislinjasta myös alakoulun osalta, koska opetussisällöt ovat ikätasoihin nähden liian korkealentoisia. Yleispätevät opetussisällöt edellyttävät, että opettaja olisi yhdistänyt ainetiedon, kasvatukseen liittyvän tiedon ja ainedidaktisen tiedon omaksi pedagogiseksi käyttöteoriakseen. Oppiaineen yksilöimättömät opetussisällöt antavat toisaalta liikkumatilaa luovuudelle, ajan ja paikan ilmiöille sekä opettamisenvapaudelle. Kuvataideopettajat ry. toivoo kuitenkin, että perusopetuksen opetussuunnitelma tulisi lähemmäs peruskoululaisen ikätasoa ja painotus olisi tutkijuuden sijasta enemmän itse tekemisessä ja taitojen kehittämisessä.

- **Visuaalisen kielen ymmärtäminen** on välttämätön tulevaisuuden kansalaistaito, ja sitä tulee korostaa opetussuunnitelman perusteissa.
- Kuvataiteen opetussuunnitelman perusteissa **eri vuosiluokkien opetuksen kumulatiivisuutta** tulee lisätä.
- **Opetuksen sisällöt** tulee lausua konkreettisemmin, jotta oppiaineen kannalta oleelliset sisällöt eivät jää käsittelemättä.

Helsingissä 15.10.2014

Kuvataideopettajat ry.

Maistraatinportti 2 A, 00240 Helsinki
p. 045 260 9535, toimisto@kuvataideopettajat.fi
www.kuvataideopettajat.fi